

Her gün, ortalama 15 bin bebeğin ölmesi, trajik olduğu kadar akılda kalıcıdır.

grafik 1

Özge Önal

ozgeonal@eskisehir.edu.tr

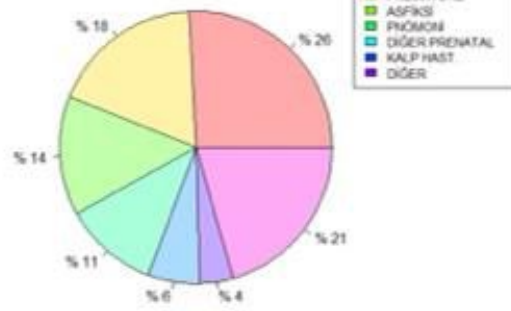
ÖZET

Dünya genelinde her yıl özellikle Afrika kıtasında binlerce bebek doğuma bağlı ölümler, maddi imkansızlıklar ya da kaynak yetersizliklerinden dolayı hayatını kaybetmektedir. Gelişmiş ülkelerde devlet tarafında sağlanan destekler, yüksek yaşam standartları, her türlü kaynağa hızlı erişim gibi etkenler bebek ölüm oranlarının düşük olmasının başlıca sebepleridir. Yapılan çalışmada genel olarak 3. dünya ülkeleri ve gelişmiş ülkeler arasındaki bebek ölüm oranları incelenmiştir.

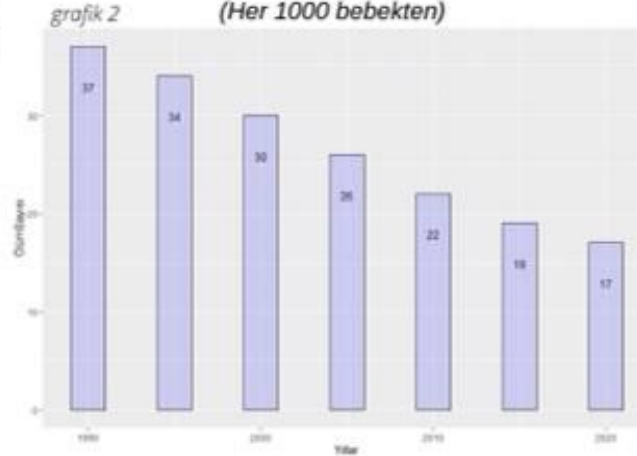
Dünyada, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için, bebek ölüm hızı azalış göstermektedir. Son yıllarda hükümetlerin ve Unicef vb. kurumların bebek ölümleri üzerine yaptıkları çalışmalar sonucunda bu oranlarda düşüş gözlemlenmiştir. Aynı zamanda sağlık hizmetlerinin kapsamının artırılması, ailelerin bilinçlendirilmesi ve maddi olarak desteklenmesi bu düşüşün en büyük etkenleridir. (grafik2)

Bebek ölümlerinin başlıca sebepleri ise 1.grafikte görüldüğü üzere, doğumsal anomali (anne karnındaki problemler), prematüre, asfiksi (solunum yetersizliği) olduğu bilinmektedir. Bunların dışında, eğitim, çevre koşulları, devletin sağlık hizmetleri ve annenin sağlık bilgisi gibi pek çok faktör ölüm sayısına etki eder. Temiz erişilebilir içme suyu, bulaşıcı hastalıklara karşı aşılar ve diğer halk sağlığı önlemleri bebek ölümlerini engellemektedir. Bebek ölümlerinin %60'ı ilk bir ay içinde gerçekleşmektedir.

Bebek ölüm nedenleri

1990-2020 Dünyada bebek ölüm oranı (Her 1000 bebekten)

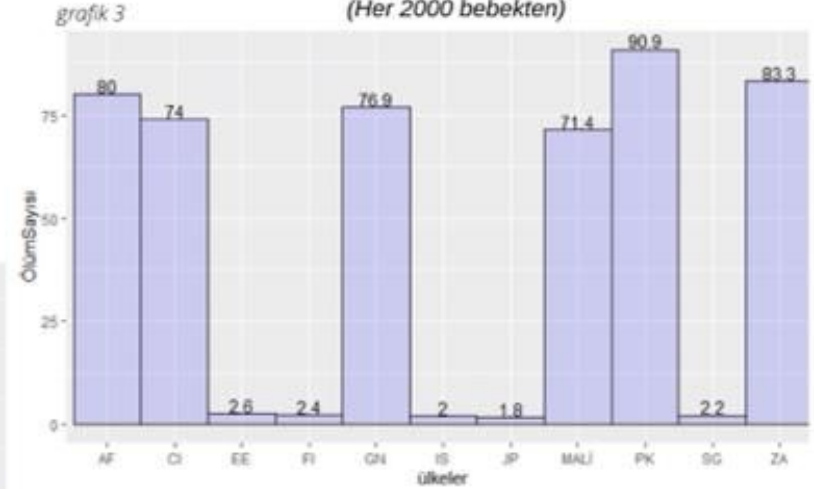

UNICEF'in yenidoğan ölümleri hakkında bugün yayımladığı raporda, yenidoğan ölüm hızının özellikle de dünyanın en yoksul ülkelerinde kaygı verici boyutlara ulaştığı belirtilmektedir. Bununla birlikte, iyi eğitilmiş ebe ve sağlık çalışanı sayısının yetersiz olması nedeniyle binlerce bebek, hayatta kalmak için ihtiyaç duyduğu yardımı alamamaktadır. Örneğin, Norveç'te 10.000 kişiye 218 doktor, hemşire ve ebe düşerken bu oran Somali'de 10.000'de 1'dir. Bebeklerin hayatta kalma ihtimalinin en yüksek olduğu ülkeler, 3. Grafikte görüldüğü üzere, Japonya(1,8), İzlanda(2) ve Singapur(2,2) dur. Yeni doğan bebeklerin yaşama şansının en düşük olduğu ülkelerin başında ise Pakistan(90,9), Güney Afrika(83,3) ve Afganistan(80) gelmektedir.

ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
ESKİŞEHİR TECHNICAL UNIVERSITY

Yeni doğan ölüm verileri (Her 2000 bebekten)

SONUÇ

Çalışma kapsamında yapılan analizler ele alındığında, 3. Dünya ülkelerinde bebek ölüm oranı yüksekken, bu oran aynı şekilde gelişmiş ülkelerde azalmaktadır. Bebek ölümlerinin temelinde çevre koşulları, devletin sağlık hizmetleri ve aşılar problemleri yatmaktadır. Az gelişmiş ülkelere her ne kadar gelişmiş ülkeler UNICEF vb. kuruluşlar tarafından yardımlar yapılsa da veriler bunların yetersiz kaldığını göstermektedir.

KAYNAKÇA

<https://data.unicef.org/>
<https://www.unicef.org/turkey/basin-bultenleri/unicef-dunya-yenidoğan-bebekleri-yüzüstü-bırakıyor>
<https://www.angelfire.com/ks/konaksgb/bebekol.html>

Grafik1

```
pie(slices, labels = lbls, main="BEBEK ÖLÜM NEDENLERİ")

slices <- c(64,45,35,28,15,10,51)

lbls <- c()

pct <- round(slices/sum(slices)*100)

lbls <- paste(lbls,"%",sep="")

lbls <- paste(lbls, pct)

pie(slices,labels = lbls, col=rainbow(length(lbls), alpha = 1/3))

legend("topright", c("DOĞUMSAL ANOMALİ", "PREMATÜRE", "ASFİKSİ", "PNÖMONİ", "DİĞER PRENATAL", "KALP
HAST.", "DİĞER"),

cex = 0.7,

fill = rainbow(length(x)))
```

Grafik2

```
Yıllar= c(1990,1995,2000,2005,2010,2015,2020)

ÖlümSayısı= c(37,34,30,26,22,19,17)

bebek= data.frame(Yıllar,ÖlümSayısı)

bar= ggplot(bebek, aes(x=Yıllar, y= ÖlümSayısı))

bar+geom_bar(

  alpha = 1/7,stat = "identity", width=2, fill = "blue", colour= "black")+

  geom_text(aes(label= ÖlümSayısı),

    vjust= 5, colour="black")
```

Grafik3

```
ülkeler= c("JP","IS","SG","FI","EE","PK","ZA", "AF","GN","CI","MALİ")

ÖlümSayısı= c(1.8,2,2.2,2.4,2.6,90.9,83.3,80,76.9,74,71.4)

bebek= data.frame(ülkeler,ÖlümSayısı)

bar= ggplot(bebek, aes(x=ülkeler, y= ÖlümSayısı))

bar+geom_bar(

  alpha = 1/7,stat = "identity",width=-1, fill = "blue", colour= "black")+

  geom_text(aes(label= ÖlümSayısı), vjust= -0.1)
```